

Tasa-arvoasiain neuvottelukunta hallitusohjelmataavoitteet

2023–2027

Tasa-arvoasiain neuvottelukunnan hallitusohjelmatavoitteet 2023–2027

TIIVISTELMÄ

- 1** Sosiaaliturvauudistuksella edistetään sukupuolten tasa-arvoa.
- 2** Kasvatuksessa, koulutuksessa ja työelämässä ennaltaehkäistään sukupuolen mukaista **segregaatiota**. Työelämän murroksessa edistetään sukupuolten tasa-arvoa läpileikkaavasti. Sukupuolen- ja tasa-arvon tutkimuksen tulevaisuus turvataan.
- 3** Samasta ja samanarvoisesta työstä maksetaan **samaa palkkaa** sukupuolesta riippumatta. Samapalkkatoimilla kavennetaan **sukupuolittuneita eläke-eroja**.
- 4** Tasa-arvon toteutumista perheiden sisällä ja eri perhemuotojen välillä vahvistetaan. **Isien käyttämiä perhevapaita lisätään**. Kaikissa perheitä koskevissa toimissa huomioidaan perheiden monimuotoisuus.
- 5** Edistetään väkivallan vastaista työtä suunnitelmallisesti luomalla **pysyviä rakenteita esimerkiksi sukupuolittuneen väkivallan ja ihmiskaupan uhrien tukemiseksi**. Lisätään väkivallan tekijöiden tukipalveluja ja tehostetaan digitaalisen väkivallan vastaista työtä.

Miten?

Tutustu tasa-arvoasiain neuvottelukunnan **30** toimenpiteeseen ja **13** ehdotukseen lainsäädäntömuutoksiksi tavoitteiden saavuttamiseksi.

Johdanto

Suomalaisen tasa-arvon edistyminen on pitkäjänteisen yhteistyön ja rohkeiden päätösten tulos. Tasa-arvoisen ja yhdenvertaisen yhteiskunnan rakentaminen ja oikeuksien turvaaminen edellyttävät aktiivisia toimia myös jatkossa. Hallituksen tulee sitoutua sukupuolten tasa-arvon edistämiseen hallitusohjelmassa, talousarvioprosessissa ja kaikissa keskeisissä reformeissa.

Tämän varmistamiseksi hallitus:

- laatii tasa-arvo-ohjelman
- toteuttaa eduskunnan hyväksymän tasa-arvoselonteon linjauksia
- huomioi politiikassaan risteävät erot ja moniperusteisen syrjinnän ehkäisemisen
- kehittää ja tehostaa sukupuolivaikutusten arviointia mm. lainsäädäntöhankkeissa
- kehittää sukupuolitietoista budjetointia.

Tasa-arvoasiain neuvottelukunnan tavoitteet hallituskaudelle 2023–2027 on koottu viiden otsikon alle. Lisäksi Tane listaa useita tarpeellisia lainsäädäntöuudistuksia ja suuntaa katseensa tasa-arvopolitiikan tulevaisuuteen.

Ole mukana tekemässä kanssamme tasa-arvoisempaa tulevaisuutta!

#TasaArvoVaalit

Tane Tasa-arvoasiain
neuvottelukunta

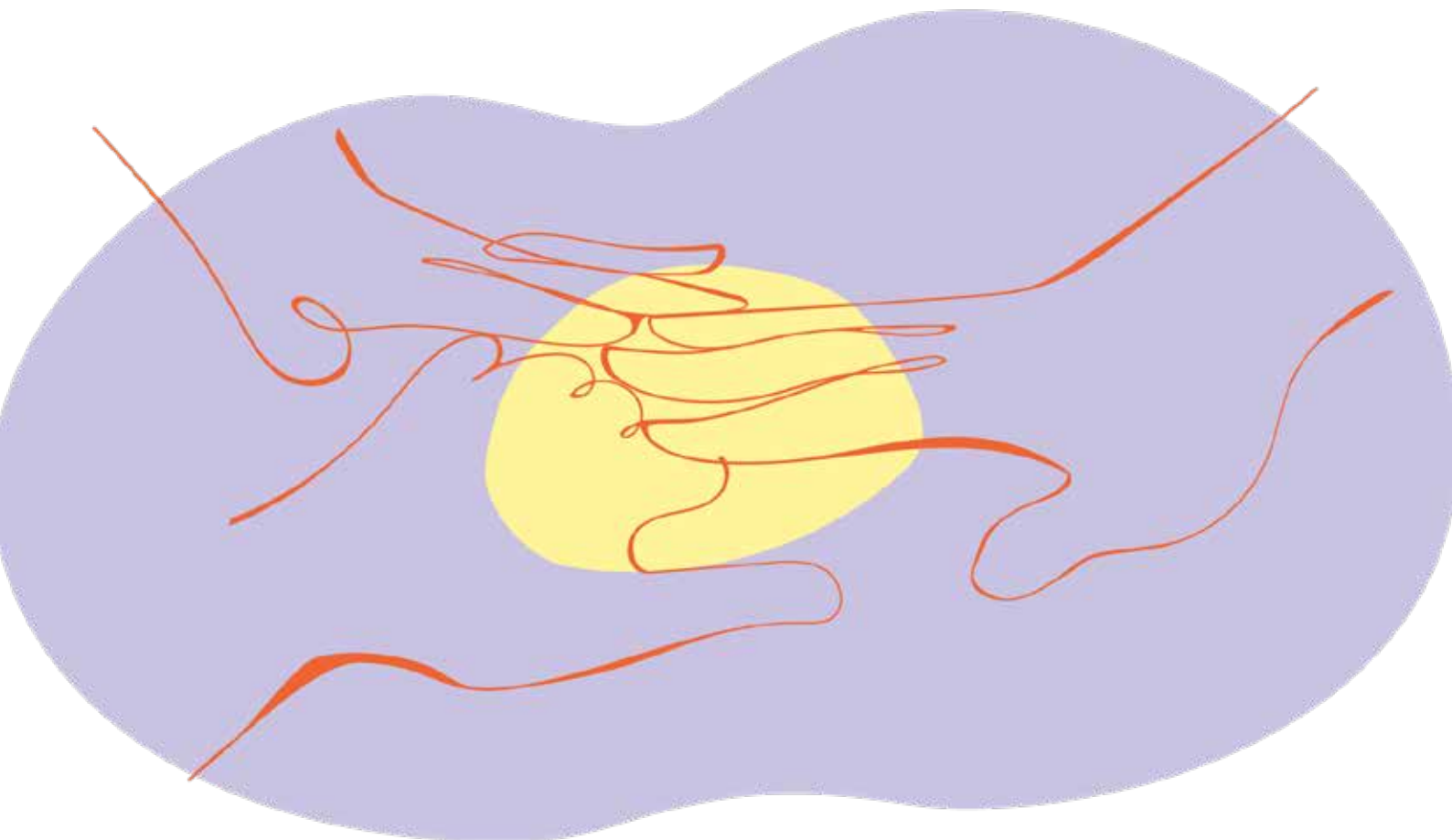
Tasa-arvoasiain neuvottelukunnan hallitusohjelmatavoitteet 2023–2027

Sosiaaliturvauudistus

Tavoite: Sosiaaliturvauudistuksella edistetään sukupuolten tasa-arvoa.

Toimenpiteet

- Sosiaaliturvauudistus toteutetaan ihmislähtöisesti. Sukupuolivaikutukset arvioidaan ja niiden tulokset huomioidaan uudistuksen kaikissa vaiheissa.
- Sosiaaliturvan yksilö- ja ruokakunta-kohtaisuuden tarkastelussa arvioidaan vaihtoehtojen sukupuolittuneet vaikutukset.
- Perheiden sosiaaliturvaa ja asumistukea uudistettaessa vahvistetaan eroperheiden asemaa ja vuoroasumisen mahdollisuuksia. Vuoroasuvien lasten molempiin koteihin säädetään yhtäläinen asumistuki niin, että molempaa kotia kohdellaan tasa-arvoisesti ja yhdenvertaisesti.

Koulutus ja työelämä

Tavoite: Kasvatuksessa, koulutuksessa ja työelämässä ennaltaehkäistään sukupuolen mukaista segregatiota. Työelämän murroksessa edistetään sukupuolten tasa-arvoa läpileikkaavasti. Sukupuolen- ja tasa-arvon tutkimuksen tulevaisuus turvataan.

Toimenpiteet

Koulutus, tiede ja tutkimus

- Vakiinnutetaan sukupuolittietoinen opetus muun muassa sisällyttämällä varhaiskasvattajien ja opettajien peruskoulutukseen sekä täydennyskoulutukseen pakollisia sukupuolten tasa-arvoa käsitteleviä kursseja.
- Käynnistetään VN-TEAS-hanke selvittämään varhaiskasvatuksen ammattilaisten ja opettajien perus- ja täydennyskoulutusten tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussisältöjen riittävyttä.
- Huolehditaan varhaiskasvatuksen tasa-arvosuunnitteluvuorokauden toimeenpanosta muun muassa vahvistamalla henkilöstön tasa-arvo-osaamista lisäkoulutuksin.
- Seurataan oppivelvollisuuden pidentämisen sukupuolittuneita vaikutuksia.
- Kavennetaan sukupuolten välisiä oppimiseroja nykyistä tehokkaammin keinoin.
- Kehitetään kouluissa annettavaa seksuaali- ja seksuaaliterveyskasvatusta vahvistamalla opetusta seksuaalisesta itsemääräämisoikeudesta ja suostumuksesta muun muassa päivittämällä Opetushallituksen oppimateriaaleja ja kouluttamalla opettajia uuden seksuaalirikoslainsäädännön keskeisistä sisällöistä.
- Nivotaan tiedepolitiikka osaksi tasa-arvon edistämistä ja lisätään tasa-arvoasiantuntijoiden kuulemista valmistelutyössä.

Segregaation purku ja työn murros

- Kannustetaan poikia ja miehiä kouluttautumaan naisennemistöisille aloille. Kannustetaan tyttöjä ja naisia kouluttautumaan miesennemistöisille aloille.
- Puretaan ammattisanaston sukupuolittuneisuutta. Muutetaan virkanimikkeitä sukupuolineutraaleiksi.
- Luodaan pysyvä alueellinen rakenne segregaation purkamiseksi koulutuksessa ja työelämässä.
- Teetetään selvitys alustatyön sukupuolittuneista vaikutuksista Suomessa huomioiden risteävät erot.

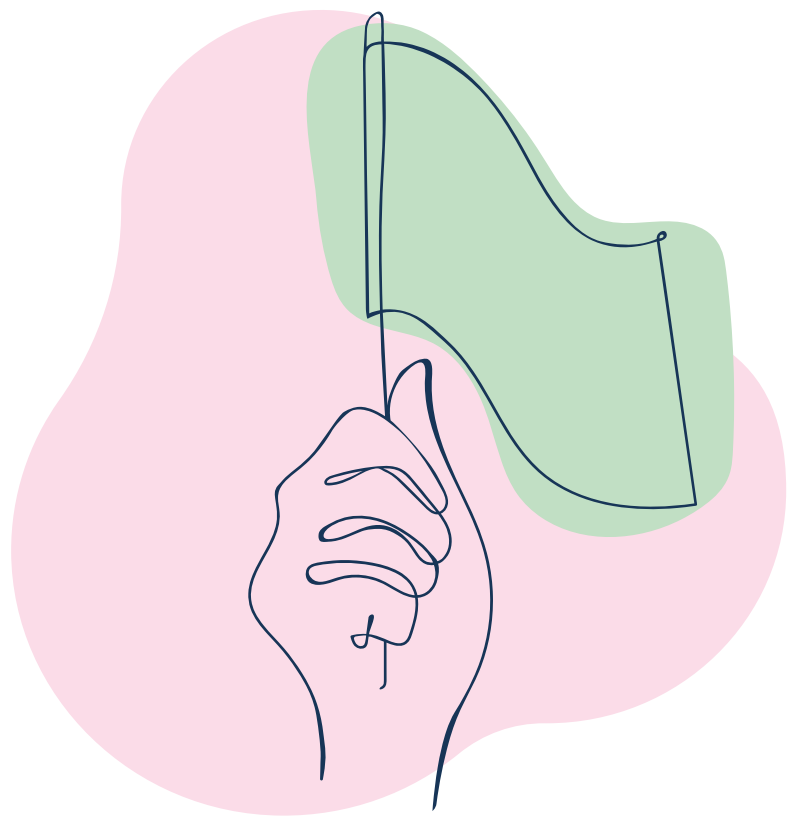
”Käynnistetään VN-TEAS-hanke selvittämään varhaiskasvatuksen ammattilaisten ja opettajien perus- ja täydennyskoulutusten tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussisältöjen riittävyttä.”

Palkkatasa-arvo

Tavoite: Samasta ja samanarvoisesta työstä maksetaan samaa palkkaa sukupuolesta riippumatta. Samapalkkatoimilla kavennetaan sukupuolittuneita eläke-eroja.

Toimenpiteet

- Jatketaan työtä palkka-avoimuuden edistämiseksi huomioiden vireillä oleva EU:n komission ehdotus palkka-avoimuusdirektiiviksi.¹
- Jatketaan kolmikantaista suunnitelmallista ja tavoitteellista yhteistyötä samapalkkaisuuden edistämiseksi, toimintaympäristön muutos huomioiden.
- Tuetaan naisten urakehitystä ja varmistetaan työn vaatavuuden arvioinnin syrjimättömyys samanarvoisissa työtehtävissä.

¹ Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi miesten ja naisten samapalkkaisuuden periaatteen soveltamisen lujittamisesta palkkauksen läpinäkyvyyden ja täytäntöönpanomekanismien avulla, COM (2021)93 final.

Perheet ja vanhemmuuden tasa-arvoinen jakautuminen

Tavoite: Tasa-arvon toteutumista perheiden sisällä ja eri perhemuotojen välillä vahvistetaan. Isien käyttämiä perhevapaita lisätään. Kaikissa perheitä koskevissa toimissa huomioidaan perheiden monimuotoisuus.

Toimenpiteet

- Seurataan perhevapaaudistuksen vaikutuksia isien vapaiden käyttöön ja äitien työmarkkina-asemaan.
- Varmistetaan lapsen edun toteutuminen ja turvataan eroperheiden tukipalvelujen valtakunnallinen saatavuus tasa-arvoisen ja yhdenvertaisen vanhemmuuden edistämiseksi.
- Varmistetaan lapsen oikeus säilyttää elävä yhteys molempiin vanhempiinsa.
- Turvataan omaishoitajien palvelut ja selvitetään omaishoitajien oikeutta palkalliseen omaishoitovapaaseen.
- Laaditaan selvitys sijaissynnyttämistä sääntelevästä lainsäädännöstä, jolla voidaan mahdollistaa yhdenvertaiset, turvalliset ja eettisesti kestävät olosuhteet sijaissynnytyksjärjestelyille, joissa taataan synnyttäjän oikeudet.

”Tasa-arvon toteutumista perheiden sisällä ja eri perhemuotojen välillä vahvistetaan.”

Sukupuolistunut väkivalta

Tavoite: Edistetään väkivallan vastaista työtä suunnitelmallisesti luomalla pysyviä rakenteita esimerkiksi sukupuolittuneen väkivallan ja ihmiskaupan uhrien tukemiseksi. Lisätään väkivallan tekijöiden tukipalveluja ja tehostetaan digitaalisen väkivallan vastaista työtä.

Toimenpiteet

- Varataan budjettikehyksessä resurssit väkivallan tekijöiden ja uhrien palveluihin, ml. turvakodit, avopalvelut ja seksuaalirikosten uhrien tukikeskukset.
- Lisätään tietoisuutta myös miehiin kohdistuvasta sukupuolistuneesta väkivallasta ja heidän mahdollisuudestaan käyttää turvakotien palveluita.
- Luovutaan lähisuhdeväkivallan sovittelusta.
- Jatketaan ja tehostetaan ihmiskaupan vastaista työtä muun muassa vakiinnuttamalla poliisin valtakunnallisen ihmiskauppatutkintaryhmän erillisrahoitus ja varaamalla budjettikehyksessä korvamerkittyä rahoitusta ihmiskaupan uhrien turvalliseen ja tuettuun majoitukseen.
- Laaditaan poikkihallinnollinen ihmiskaupan vastainen toimintaohjelma, naisiin kohdistuvan väkivallan vastainen torjuntaohjelma sekä sateenkaaripoliittinen toimintaohjelma.
- Tarjotaan hyvinvointialueille mahdollisuus erillisrahoituksen turvin kehittää uusia pysyviä toimia, joiden avulla edistetään erityisen haavoittuvassa asemassa olevien ryhmien, kuten ihmiskaupan ja lähisuhdeväkivallan uhrien, pääsyä tarvitsemiensa palvelujen piiriin.
- Toimeenpannaan seksuaalirikoslainsäädännön kokonaisuudistus kouluttamalla poliisit, syyttäjät, tuomarit ja muut lakia toimeenpaneavat tahot uuden lain sisällöstä.
- Ehkäistään digitaalista väkivaltaa, vihapuhetta ja maalittamista muun muassa varmistamalla matalan kynnyksen tukipalveluiden jatkuminen ja lisäämällä poliisin ja syyttäjän ymmärrystä sukupuolittuneen väkivallan digitaalisesta ulottuvuudesta.

Lainsäädännön muutostarpeita

- Tehdään kattava poikkihallinnollinen selvitys tasa-arvolain toimivuudesta koskien tasa-arvon edistämistä, syrjäntäkieltoja sekä oikeussuojan valvontaa.
- Lisätään sukupuolivaikutukset osaksi perusturvan riittävyyden arviointia (laki kansaneläkeindeksistä 4 a §).
- Sisällytetään Istanbulin sopimuksen 46 artiklan mukaiset rangaistuksen koventamisperusteet rikoslakiin.
- Rajataan naisiin kohdistuva väkivalta ja lähisuhdeväkivalta lainsäädännöllä rikosasioiden sovittelun ulkopuolelle.
- Poistetaan kuukautis- ja inkontinenssisuojien arvonlisävero.
- Säädetään alle 25-vuotiaille maksuton ehkäisy.
- Lisätään maininta ihmiskaupan uhreista sosiaalihuoltolain § 11.
- Varmistetaan lasten oikeuksien toteutuminen translaissa.
- Kielletään intersukupuolisten lasten kiireetön, lääketieteellisesti ei-välttämätön sukupuolta muokkaava hoito.
- Säädetään erillislaki, joka parantaa ihmiskaupan uhrien asemaa palveluiden saajina.
- Kielletään seksin osto pohjoismaisen mallin mukaisesti.
- Uudistetaan Suomen aborttilainsäädäntö, jotta raskauden keskeyttäminen kahteentoista raskausviikkoon saakka on raskaana olevan henkilön päätettävissä. Luovutaan kahden lääkärinlausunnon vaatimuksesta.
- Määritellään työterveyshuoltolaissa täsmällisemmin ennaltaehkäisevä toiminta ja työkykyä ylläpitävä toiminta siten, että henkisen hyvinvoinnin ja mielenterveyden tukeminen varmistetaan lakisääteisenä työterveyspalveluna.

Tasa-arvopolitiikan tulevaisuus

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyötä edistetään pitkäjänteisesti ja sen riittävästä resurssoinnista huolehditaan. Tasa-arvon edistymistä seurataan. Tasa-arvopolitiikassa huomioidaan muuttuvat toimintaedellytykset ja sukupuolinäkökulma pidetään aktiivisesti esillä tasa-arvon varmistamiseksi.

- Varaudutaan koronakriisin pitkäaikaisvaikutuksiin sekä tuleviin pandemioihin. Huomioidaan sukupuolinäkökulma koronakriisin jälkeisessä jälleenrakennuksessa.
- Turvataan taloudellisten, sosiaalisten ja sivistyksellisten oikeuksien toteutuminen.
- Edellytetään kestävästä kehityksestä ja ilmastopolitiikasta päättävien moninaisuutta ja huomioidaan ilmastonmuutoksen sukupuolittuneet vaikutukset.
- Reagoidaan aktiivisilla toimenpiteillä ja lainsäädännön kehittämällä digitalisaation tuottamiin ja ylläpitämiin sukupuolittuneisiin eriarvoisuuksiin huomioiden esimerkiksi Suomen erityisen segregoituneet työmarkkinat.
- Ehkäistään teknologian ylläpitämää ja tuottamaa syrjintää varmistamalla tekoälyn, algoritmien ja robotisaation suunnittelijoiden ja kehittäjien moninaisuus.
- Kehitetään Suomen maanpuolustusta lisäämällä sukupuolten tasa-arvon toteutumista ja puututaan seksuaaliseen häirintään puolustusvoimissa.
- Vahvistetaan puolue- ja valtiorajat ylittävää yhteistyötä tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi ja sukupuoli- ja seksuaalioikeuksia vastustavan liikehdinnän voimistumisen estämiseksi.
- Edistetään sukupuolivähemmistöihin liittyviä tasa-arvokysymyksiä esimerkiksi selvittämällä itsemääräämisoikeutta kunnioittavia toteuttamisvaihtoehtoja muunsukupuolisten juridisen sukupuolen vahvistamisen mahdollistamiseksi.
- Varmistetaan tasa-arvojärjestöjen ja -viranomaisten rahoitus budjettikehyksessä ja lisätään keskeisten viranomaisten, kuten tasa-arvovaltuutetun, pysyviä määrärahoja huomioiden lisääntyneet tehtävät.
- Seurataan säännöllisesti tasa-arvon edistymistä hyödyntämällä muun muassa indikaattoreita.